

прѣкрасны мысли на учены-тѣ человѣцы. Да мыслимы за нѣщо като дѣца, и пакъ да мыслимы за сѣко нѣщо зрѣло и разумно, въ това има толкозь разстояніе, колкото небе-то отъ земѣ-тѣ.

Мысляніе и хотѣніе, тѣ сж двѣ способности на чело-вѣка, изъ които произхожда сичко що ся случява въ него, и сѣка отъ тѣзи двѣ способности ся раздѣля на двѣ части. Както едно дѣте, така и единъ възрастенъ простъ чело-вѣкъ, мысли, трѣба и да мысли за сичко онова, което пада въ память-тѣ на чувства-та му. Кога изгрѣе слънце-то вижда день, а кога залѣзе—нощъ; вижда че изъ облацы-ты вали дѣждъ, вижда шеренж дѣжж, връхъ сичко това що види, той и мысли, но какво мысли и какъ? Ето какъ: мысли че кога е день, не е нощъ, а кога е нощъ не е день; мысли че дѣждъ-тѣ е вода, и че дѣжа-та е шерена, чюе гърмелъ-тѣ и пѣяніе-то на славея, и намѣрва въ това голѣмж разницѣ: распознава благо-вонно-то отъ страдно-то, сладко-то отъ горчиво-то, и осѣща и студъ-тѣ и топлинж-тѣ. Но сичко това, не ся казува мысляніе или разсѣждане, а само осѣщаніе или чувствованіе. Това пакъ дѣто разумно и пристойно да мыслимъ, да сѣдимъ и да разсѣждамы връхъ сѣко едно нѣщо, което видимъ, и чюваме, и осѣщамы, да спривагамы сѣко едно нѣщо съ друго и да распознаваме и да произвеждамы отъ това пристойны заключенія, въ него ся изисква нѣщо повече отъ просто осѣщаніе. Това е работа на умъ-тѣ, на память-тѣ и на разумъ-тѣ, които сж три върховны и дѣйствителны силы на нашѣ-тѣ душиж. Но тѣзи исты-тѣ силы, ако да ся не възбудятъ чрѣзъ дѣлга наукъ, чрѣзъ упражненіе и искусство, ако ся не просвѣтятъ и не доведѣтъ въ совършенство, оставать слабы, дѣтскы и задървены. Земля-та, лоза-та както и всяко друго плодородно растеніе раждатъ сѣкаквы плодове по родъ-тѣ си, но дивы; и за да ся опитомнятъ, иска ся трудъ и знаяніе какъ да ся редятъ. Така е изволилъ прѣмудрый Творецъ да зададе на чело-вѣка работж. Това исто-то опитомняніе е най-вече потрѣбно на душиж-тѣ, на умъ-тѣ, на сърце-то и на тѣло-то ни.

Чело-вѣкъ да ся роди въ горы-тѣ, и да порасте на са-